Poštnina plačana v gotovini.

Leto VII., štev. 166. V Celju, v četrtek 2. avgusta 1923. Posamezna štev. 1 Din.

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Celje, Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno . . . . . 20 Din, za inozemstvo . . . . . 30 Din.

Oglasi: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštnine proste.

Letnik V., štev. 31.
Četrtkova številka „NAPREJA"
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetsko-delavske zveze.

Stane letno 48·— Din, mesečno 4·— Din.

Dejanja govore!

»Ljudska tiskarna« je bila kupljena za majhen del tistih koruznih, jajčnih, prešičjih in manufakturnih provizij, ki jih je naš proletariat zelo drago plačal z vsem, kar je imel takrat, s svojo enotnostjo. Takrat so tisto izvozničarsko politiko obsojali vsi, tudi »Naprej«, čeprav je bil v Kristanovih rokah, toda niti »Naprej« niti takratno strankino vodstvo ni obsodilo tistih »socialistov«, ki so hoteli z izvoznicami »proletariatu pomagati«. V debatah so izjavljali, da je treba najprej poskrbeti za tiskarno, čeprav z izvoznicami, potem bo še vedno čas za pošteno delo.

Ko so pa tiskarno imeli, so naredili iz nje **delniško družbo**, seveda tudi zato, da »proletariatu pomagajo«, in g. Uratnik ima še zdaj korajžo trditi, da je delniška družba najboljša oblika za socialistična podjetja. I seveda, za tak socializem, kakršnega razlaga v zadnjem »Delavcu«, kjer piše, da morajo biti podpoveljniki vselej pokorni poveljniku, tudi takrat, kadar so izvoljeni, poveljnik pa ne. V njegovi primeri iz vojaškega življenja se to vjema, v socializmu pa ne, kajti prav nič nam ne pomaga, če si volimo podpoveljnike, če nam pa glavnega poveljnika izvoli kapital in če morajo temu poveljniku biti pokorni vsi. Tudi nam razlaga, da je za javnost, pa samo takrat, kadar se njemu zdi, o izvoznicah in delniških družbah se pa ne sme pisati, ker potem »kapitalisti vse vedo, kako je pri nas«. Tudi organizacije, ki obračunavajo, se ne smejo objavljati, ker na ta način kapitalisti zvedo, kje rastemo in kje padamo. Revež Uratnik misli, da je vse delavstvo še vedno tako neumno, da ne bi vedelo, da kapitalisti s svojim velikanskim od nas plačanim aparatom vse naše gibanje bolj natanko poznajo nego Uratnik, da torej nima pomena, skrivati to gibanje, pač pa ima pomen, če javno pišemo o njem, da delavstvo izve resnične podatke o svoji moči. Posebno za zdaj velja to, ko je delavstvo zaradi izvozničarske politike, ki ste jo podpirali z načelom tajnosti, skrajno nezaupno in veruje samo tisto, kar ve. Sicer pa »Delavec« sam pobija Uratnika s tem, da objavlja organizacijske podatke n. pr. o kovinarjih, ki že vedo, kaj je javnost in ki bodo zahtevali s časom, naj se objavijo še tudi drugi podatki . . . Pri takem Uratnikovem socializmu je delniška družba res najboljša oblika, ker se da pri tej obliki vse tako urediti, da jo poveljnik s pomočjo »izvoljenih« podpoveljnikov in nevedne mase lahko prenese iz skupne lasti v zasebno last, kakor so prenesli lani Blasnikovo, letos pa Ljudsko tiskarno.

Kako je mogoče, da najdejo taki poveljniki še vedno dovolj proletariata, ki jim zaupa?

Nevednost je kriva. To pa podpira ves kapitalistični sistem, beda mu gre pa pri tem na roko. Proti temu se je treba boriti predvsem s tiskom in z odkritosrčnim pisanjem. Zato je naša pokr. organizacija vzdržala dnevnik, zato ga bo tudi za naprej vzdržala, čeprav pravijo nekateri, da je samo sekta; moč te »sekte« je zadostna za dnevnik, »zedinjeni« pa, ki imajo baje ves proletariat Slovenije za seboj, so močni samo za tednik in v tem tedniku morajo skrivati vse, ker, če povedo eno, se zamerijo temu, če povedo drugo, se zamerijo drugemu, zato molče o vsem in pišejo samo vodene, brezbarvne, osladne članke, s katerimi so enako zadovoljni Golouhovi, kakor Kristanovi in Korunovi backi. Ti trije gospodje so med seboj skregani, toda »zedinili« so se, da zakonito ukradejo proletariatu njegovo Ljudsko tiskarno, o kateri bodo še nadalje govorili, da je last proletariata, čeprav je »Naprej« natanko povedal, kako je z njo, in kdo da je v odboru: Korunovci: dr. Korun, Uratnik, Svetek, Jankovič; Golouhovci: Golouh, Eržen, Favaj, Čeh, Petejan, Kristanovci: Čobal, Dražil, Vrhunec, celjski »dobrotnik« Koren in dva nepolitična: Hrovatin in Tekauc. (Drug Tekauc, ne iz Šoštanja, ker o tem ne bi mogli trditi, da je politično neopredeljen . . .)

Kaj pomaga vse vaše govoričenje, da ste hoteli izročiti tiskarno strokovnim organizacijam, češ, tam je ves proletariat združen? Kaj vam to pomaga, če pa ta proletariat vidi, da ste v odbor volili samo svoje zaupnike, med katerimi velika večina strokovno niti organizirana ni!

Ne po vaših besedah, po vaših dejanjih vas bo proletariat sodil. Tisti, ki čitajo, so vas že obsodili, zato se tako bojite dnevnika, ki ni odvisen od vaših mošnjičkov: zato agitirate, naj delavci »Naprej« odpovedo; zato vam je tako všeč, če vidite proletariat čitati »Slovenca«, »Jutro« in druge kapitalistične liste, ki vaših izvozničarskih kupčij in transakcij samo zato ne objavljajo, ker so pri njih sokrivi. In ker vidite, da gre resnica po vsej deželi od ust do ust, jo hočete udušiti z naukom, da so v vseh strankah pošteni in nepošteni ljudje in z filozofijo: »Vse umeti pomeni vse odpustiti«. Takim gospodom je povedal takratni O. Zupančič v »Naših Zapiskih« l. 1909:

Jaz umem tvoje svinjstvo, o gospod,
pa mirna Bosna? Ni med brati ne!
pa mirna Bosna? Ni med brati ne!
Razumi ti prej moje batine
in mojo jezo — potle bova bot.

Seveda, takrat je urejal »N. Z.« še rajnki Dermota, ki je imel tudi kulturni program, ne samo koruzno-gospodarskega.

„Ta težki vzduh."

Neverjetno je, kakšno moč ima vodstvo v rokah, če se pusti članstvo zavesti na stransko pot. Taka stranska pot je vsako razburjenje, ker se v razburjenju ne da pametno misliti, taka stranska pot je še posebno razburjenje zaradi oseb in osebnih naklonjenosti in nenaklonjenosti. Nedeljski izredni zbor SSJ v Celju je sijajen dokaz za to. Sklican je bil na zahtevo članstva, ki podpisov ni hotelo pobirati tajno, ampak je svojo zahtevo objavilo kar v »Napreju«. Odbor je takoj ugodil, toda poskrbel je s svojimi diplomatskimi zmožnostmi za to, da se je ves čas ubil z osebnostmi in formalnostmi, da pa ni prišlo na dnevni red prav nič stvarnega, tistega, okrog česar se suče ves spor v stranki. Ni se govorilo niti o »zedinjenju«, niti o lažikongresu 12. avgusta, niti o pravilniku niti o »Ljudski tiskarni« in Tiskovni zadrugi — vse to najbrž ni aktualno. Tako so se bali te debate, da so dali rajši s. Leskošku soglasno zaupnico, nego da bi prišla politična debata na razgovor — in to tisti, ki so zbirali po hišah podpise proti s. Leskošku! Zahtevo po politični debati so sploh presilišali, če je kdo začel, so trabanti zagnali krik, da mu je čas minil, ne da bi mogel kaj povedati, potem so mu pa vzeli besedo. Volitve so preložili še pred debato o računih za lanski vsedelavski zlet, o teh računih se je pa tudi razpravljalo samo z vidika osebnosti in je bil brez debate in brez glasovanja sprejet Felicijanov predlog »da naj s. Koren čimprej naredi in predloži bilanco lanskega vsedelavskega zleta«. Ta sklep je bil sprejet leto dni po zletu . . . in Koren je obljubil izvršiti ga, »čeprav so knjige v neredu«. Malo je manjkalo, pa bi bili vso krivdo zvalili na nekega mladeniča, ki so mu v svoji komodnosti vse prepustili, čeprav so bili opozorjeni, da je mlad in lahkomiseln in čeprav so včasih govorili, da mora biti pri socialistih vse tako urejeno, da nihče ne more goljufati, da torej nihče ne sme ostati brez kontrole, ker so pod kožo vsi ljudje rdeči . . . Podobno kakor zaradi vsedel. zleta je predlagal tudi zaradi občinske politike isti sodrug: protestiramo proti temu, da celjski občinski svet ne izvršuje svojih sklepov, namesto da bi bil v občinskem svetu samem to predlagal . . .

Pa bo o teh stvareh še debata! Ker se je bojite na občnem zboru, bo v tisku. Nič se ne bojimo, da vaši večinoma nič ne čitajo in da še tistega ne razumejo, kar čitajo — vendar je dovolj Celjanov, ki čitajo in ti bodo s časom dopovedali tudi tistim, ki danes iz zaslepljenosti še ne marajo čitati.

Ničvredna vojska.

(Odgovor Uratniku na njegov članek pod istim naslovom v »Delavcu«, štev. 30 z dne 26. julija tl.)

Po Uratnikovem primeru je kapitalizem velik polk, naša organizacija pa tudi takšen polk, ki je sestavljen iz kompanij: Celje, Maribor, Ljubljana, — morda tudi Mežiška dolina in Trbovlje. Prvič se mi zdi v današnjem modernem času primera s kompanijami nekoliko reakcionarna, ker organizirano delavstvo razume svojo organizacijo že nekoliko globlje, pa vendar odgovarjam z istim primerom in hočem dokazati, da bi bila takšna organizacija prav zanič in bi jo dohitel polom prav tako, kakor je vse vojske v svetovni vojni — radi velike in smrtonosne hibe, ki je Uratnik ne vidi, ali pa noče videti. Evo:

Vsaka vojska ima oddelke in ne samo pehoto, kapitalistična pa še več, ima, recimo, kanone raznih kalibrov. Socialistična vojska je slabša, poleg tega strada in je manj sposobna za boj, sposobni so samo tisti oddelki, ki imajo dovolj duševne hrane, so neustrašeni borci, so socialisti. Naša vojska je torej razdeljena v prvi vrsti v štiri oddelke: politično, strokovno, gospodarsko in kulturno. Cela vojska je zanič, če je ne vodi socialistično načelo, ki se mora podpirati in rasti iz politične in kulturne organizacije. Iz teh dveh se rekrutirajo pravi vojaki - stražarji, ki so si postavili za glavni cilj, da branijo s telesno močjo, da jim nasprotnik ne utrga vsak dan še tisti majhni košček vsakdanjega kruha, ki si ga prislužijo. Etapa ali »Reserveverpflegsmagazin« pa so naše gospodarske organizacije. Vsak oddelek se mora zavedati, da sam ne more obstojati in da je namen skupnosti — napraviti pravičnejši družabni red, ne pomiriti sovražnika, temveč napraviti nov družabni red pravice, v katerem bomo morali prav tako skupno delovati, a na temelju socialne pravičnosti.

Te pa, dragi Uratnik, ne bo po tvoji vzgoji vojakov, če boš stal na stališču, da se mora brezpogojno upoštevati povelje najvišjega komandanta kakega oddelka — tukaj strokovne komisije — če sam praviš, da en pameten komandant kompanije — okrožne strokovna komisija v Celju — ne samo pametno, temveč predvsem tudi pravično pogodi. Druže, ker že govoriš o vojaščini, blagoslovljeni bi bili lahko tisti kompanijski poveljniki v vojski, ki bi ne pustili višjemu komandantu delati napake. Če je polkovnik tudi voljen in tudi njegov štab voljen, nima pravice, v slučajih nesoglasja tirjati izvedbo povelja, ki si ga je zamislil sam v svoji glavi, temveč si mora priskrbeti odobrenje. V pravi vojski so to vojaški sveti (Soldatenräte) — pri nas pa strokovne komisije, okrožne komisije, kjer so zastopane vse panoge socialistične stavbe, v zelo važnih vprašanjih pa ima odločiti članstvo. Boš rekel, to je neizvedljivo, nasprotnik vse skupaj prej izve itd. Druže, veš kakšna strogost je bila med vojno v Avstriji? V javnost nič, človek še glasno kihniti ni smel, pa sovražnik je bil vendarle do pičice informiran! Sovražniku je to dobro služilo, ker je lahko s sigurnostjo računal na polom avstrijske vojske, ker je vedel, da je vojaku vse slabo skrito, da se dela vse samo po pomigljajih nekaterih neumnih glav, da se bo radi tega vsa vojska in vse ljudstvo v ozadju uprlo in samo porušilo svojo vojsko. Druže, ali mi nismo že tega enkrat doživeli v delavskem gibanju za časa Antona Kristana, ali nismo tega doživeli tudi 18. marca letošnjega leta, ker članstvo ni vedelo, zakaj gre, ker so bili vsi grešniki na delu in so zbegali delavce, ki niso poznali javnosti in so bili vajeni poslušati samo komande oberstov — v frakcije koritarjev in klerikalcev?! Ti sam si stal za takšnim listom, ki je kršil disciplino, sam si bil stotnik, ki se ni pokoraval niti večini!

Dela Strokovne komisije pa danes večina članstva ne odobrava. V važnih vprašanjih mora vojska prej dovoliti akcijo, biti mora o vsem informirana. Ne sme biti postavljena pred izvršeno dejstvo, in ne sme se potem nihče z zvijačo boriti za odobritev storjene napake! Javnost bo to tudi pozneje še krutejše obsodila in škoda bo desetkratna. S tistimi povelji posameznika je pa še tudi drugače strašen križ. En sam človek je podkupljiv, je zmotljiv, cela armada pa se ne da podkupiti! To vemo tudi iz vojske. Cela armada se pa lahko informira, razmišlja in govori samo potom javnosti. En človek dela lahko vse leto z vnemo za pravo stvar, drugo leto pa mu kaže boljše, če tisto podira, kar je poprej pomagal zgraditi, n. pr. predsednik Strokovne komisije Fran Svetek. Graditi mu je pomagalo članstvo, podirati mu pa pomagajo vojni liferanti, ki imajo dobiček od vojne in od zmede, saj imamo tudi te izkušnje iz svetovnega klanja, kjer je komandiral samo švab. Vojni liferanti so si končno osvojili pravo na prehrano in na železno rezervo in so sedeli pri koritih, vsa vojska je pa morala parirati tem izsesalcem. To,

kar je pri vojski prehrana, je za socializem gospodarstvo. Brez hrane ne more eksistirati nobena vojska, še manj pa socialistična brez socialističnih organizacij. Ali bi bila socialistična vojska sposobna za boj, če nima pravih in trdih socialističnih gospodarskih organizacij za seboj? Je socialistična organizacija—bojna razredna organizacija zmožna—boja, če nima sama v oblasti gospodarskih organizacij, temveč obvladajo to njeno hrbtenico po kapitalističnem sistemu posamezne osebe, ki niti niso same vojaki, to je člani strokovne organizacije, kakor je n. pr. pri predsedstvu to je vodiloem štabu — »Socialistične tiskovne zadruge«.? Delavstvo pozna vse to iz izkušnje—iz časov bogovanja Antona Kristana, danes pa Ima že toliko moči, da javno prizna, da je to škodljivo, da je to rak rana, ki jo mora odpraviti. Pravila gospodarske inštitucije, prikrojena kapitalističnemu načinu vladanja ali imenujte jih magari tudi »samouprava« niso socialistične, demagoštvo je pa poleg tega prodajati takšno taktiko pod firmo socializma in skušati loviti v past nezavedne trpine, ki še nimajo vere v svojo moč, v svojo glavo in svoje žulje.

Javnost je izdajstvo, tolmači Uratnik. Seveda je »izdajstvo«, ker izda ljudstvu izdajstva ljudi, ki hočejo delati po svoji glavi, in se jim more zločin samo na ta način preprečiti. Praviš, da je javnost, za kakršno ti nisi, izdajstvo, ker kažemo naše slabe strani in rane nasprotniku! Ali je mogoče boljše, da vedo za naše slabe postojanke samo kapitalisti, nikakor pa ne mi sami? Oni jih poznajo celo brez nas boljše kakor mi sami, kar gotovo boljše veš, Uratnik, kot jurist, kakor pa jaz kot podeželski učitelj ali delavec v rovu. Aparat, ki ga ima kapital na razpolago, je pač nekoliko točnejši in ne rabi našega. A mi si našega moramo sami ustvariti, če bi ga tudi kapitalist ne hotel imeti, češ, vi mi sami vse karte pokažete. Delavstvo nikoli ne bo sodelovalo v akciji, ki bi se posluževala diplomacije, pač pa, kapitalist, ker s tem dela že ves čas svojega obstoja. Namen naših organizacij pa gotovo ni, da bi odklanjale javnost, da bi se potom diplomacije ker je javnost odurna, zedinile s kapitalisti, ali pa dobile v svojo sredo naše sovražnike samo da bi nas bilo več, ali pa tako, kakor v povojni dobi, kakor si se, Uratnik, sam izjavil — begunsko taborišče.

Priznam pa, da je trenutno lažje voditi borbo in tudi trenutno lažje na papirju zmagati brez javnosti in z absolutno avtoriteto osebe, ali komande kakšne komisije in odstraniti vsakega adjutanta, ki ne pleše natančno po taktu od zgoraj, kakor delajo nekateri ljudje, ki mislijo, da jim disciplina daje moč odstavljati, recimo, od članstva nastavljene in izvoljene tajnike. Razbijati strokovne organizacije se pravi, z diktatom in brez članstva vladati, kar delajo danes nekateri z visokega stališča Strokovne komisije. Dela pri tem razbijanju Uratnik zavedno ali nezavedno, bo sodilo v zgodovini delavstvo, a tudi ta sodba bo javna. Strokovne organizacije Mežiške doline, ki so po njegovem mnenju mogoče tudi kompanija socialistične vojske, so njegovo enodnevno agitacijo v Prevaljah dne 22. jul. obsodile javno kot delo razdirača, ne pa plačanega graditelja strokovnega pokreta.

Möderndorfer
član „nezmožnega pokrajinskega odbora", ki neljubi dezerterjev.

Politične vesti.

* **Pašičev kabinet** je že zopet izpolnjen. Z zadevnimi spisi je odpotoval v ponedeljek kurir iz Beograda na Bled h kralju, mu predložil v potrjenje novoimenovane ministre: za vere dr. Vojislav Janjić, za trgovino in industrijo Dragotin Kojić in za agrarno reformo Milan Simonović. Dokler bo Pašić odsoten, bo vodil posle ministrskega predsednika dr. Velizar Janković in ne Marko Trifković, kakor mu je g. Pašič obljubil. Ministrstvo pravde bo prevzel dr. Vinko Perić, ministrstvo za socialno politiko pa Velja Popović. Hkrati s tem rekonstruiranjem vlade bodo imenovali tudi državne podtajnike.

* **Paritetna komisija** med Italijo in Jugoslavijo je zopet začela z rednimi sejami. Vse pa kaže, da si hoče Mussolini lastiti pravico samoodločevanja in sufliranja o reških vprašanjih.

* **Konferenca Male antante v Sinaji** je zaključena. Ministri so se razšli. Širijo se vesti, da so postavljeni temelji za takozvano balkansko zvezo, katero je predlagala Grčija.

* **Kriza v Nemčiji** je dospela na višek. Berlinu preti lakota. Komunisti so v svojih izbruhih prišli do najostrejših spopadov z orožniki ter vojaštvom, prebivalstvo je popolnoma zmedeno in obupano, Cunov kabinet pa stoji le še nekaj minut pred svojim padcem. Takoj ko bodo sestavili novo vlado, bo podal demisijo. Največje sigurnosti za vstop v vlado ima koalicijska vlada, ki sestaja iz meščanskih strank in socialnih demokratov.

Razno.

r **»Enakost« z dne 27. VII. piše:** Na okrožnico sodr. Tomca so priglasile dosedaj svojo udeležbo na strankinem zboru dne 12. avgusta sledeče organizacije, **ki so obračunavale dosedaj pri Pokrajinskem odboru:** 1. Celje, 2. Štore, 3. Ptuj, 4. Leše pri Trbovljah, 5. Ljubljana mesto, 6. Vič pri Ljubljani, 7. Moste pri Ljubljani, 8. Zagorje, 9. Tržič, 10. Križe pri Tržiču, 11. Bloke. Mnogi drugi kraji se bodo, kakor imamo zanesljiva poročila, Tomčevi resoluciji v kratkem priključili. Organizacije, ki se bodo izrekle proti strankinemu zboru in proti zedinjenju, bodo ostale popolnoma osamljene.

Naš odgovor: Slaba je Vaša evidenca, sicer bi morali vedeti, da je 1. Ptuj obračunal pri nas zadnjič za marec. 2. tista Ljubljana mesto pa še sploh nikdar ne pri nas. Vaši ljubljanski organizaciji ste preblizu, da bi ne čutila, po čim ta lažikongres 12. 8. smrdi.

3. Vič pri Ljubljani je obračunal pri nas zadnjič za april za 9 članov.

4. Moste pa še lansko leto, komaj da so smele na Strankin zbor.

5. Tistega Zagorja letos ni v naši evidenci. Pač pa vstaja tam druga zagorska četa, ki ne pojde na vaše limanice.

6. Je Tržič, kakor nam je znano že ob januarja tl. pri »enotni fronti«.

7. Isto Križe od meseca marca. Torej take so tiste organizacije, s katerimi se bahate, da so obračunavale doslej pri nas.

Vse take organizacije vam privoščimo. Prepričani smo, da bodo tudi te še zagledale luč resnice.

V ostalih organizacijah, ki so še do najnovejšega časa v zvezi z nami, bo pa članstvo samo in odgovorne inštance po pravilniku napravile red. Eno lahko konstatiramo takoj, da niti v Celju, niti v Štorah, niti v Lešah in na Blokah se niso volili delegati po našem pravilniku. Tako n. pr. na celjskem občnem zboru v nedeljo 29. julija o delegatih ni bilo niti govora. Prej pa tudi ni bilo pravomočnega zbora. In dejstva, ki jih zelena miza ne upa prinesti na redna zborovanja v pretres, organizirano članstvo ne priznava za svoje.

Bomo videli, kdo bo ostal osamljen — — —.

r **Zopet 3 naročniki manj.** Sodrug Koren je na občnem zboru krajevne organizacije SSJ v Celju hotel dokazati, da so trditve v »Napreju«, da se ni odzval vabilu na okrožno konferenco v Brežicah in na člansko zborovanje v Hrastniku, neresnične, češ, da so razne zapreke zadrževale njegovo prisotnost. Na očitek, da bi bil to moral pojasniti v listu, je izjavil, da to še lahko pride. Vidimo, da se mu pa prav nič ne mudi. — Namesto odgovora je danes dne 1. avgusta odpovedal »Naprej«. Pa dokler ostane še član SSJ, mu bomo tudi kot nenaročniku prepustili prostor, da bo lahko ovrgel vse nastale sumnje in trditve, ki ga žalijo. S. Koren, ojunači se.... Da današnjega »Napreja« nisi več čital, ne bo držalo, ker ga kavarne še niso odpovedale. Priznamo ti pa, da imaš dobro organizacijo. Vsi tvoji delavci, ki so bili še naročeni na »Naprej«, so ga sočasno s teboj odpovedali. Tako dober »organizator« še g. Kocmur ni, kajti še zdaj po dveh letih ni dosegel, da bi vsi njegovi nastavljenci odpovedali »Naprej«...

r **Odmev dolarskega procesa.** Pod tem naslovom je priobčilo »Jutro« 26. jul. tl. kratek, toda interesanten članek o neutemeljeni ovadbi poštnega ravnatelja Debeljaka proti poštnemu uradniku M. Detelu po § 104 srb. kaz. zak. Ker našega poročevalca brez legitimacije niso pustili v senatno dvorano, objavljamo le na kratko, da je bil M. Detela kakor »Jutro« piše, pred ljubljanskim dež. sod. oproščen, ker se je sodišče prepričalo o neutemeljenosti ovadbe. V kratkem bomo poročali prav natančno o poteku preiskave in razprave, ko bomo dobili podatke iz Ljubljane. Ker smo tudi mi obtoženi, imamo pravico pogledati v celotni kazenski akt. Čudimo se pa le, zakaj da je bil naš bivši odgovorni urednik Podbevšek pri prvi in drugi razpravi odsoten in da se je izločila njegova obtožba. Ali se je res poravnal, kakor se je sam izrazil? Za danes samo to.

r **»Proletarska mladina«** jih v svoji zadnji številki prav hudo daje socialpatriotom vseh vrst, ki se rešujejo na vse strani, med kapitalisti in razne Zveze delovnega ljudstva, ker jim drugod ni več obstanka. Posebno piko ima na Svetko - Korunovce, ki zbirajo v skrajnem obupu okrog sebe uniformirane telesne straže in hočejo proletarsko mladino speljati v svoj tabor. Nimamo nič proti temu, da se znašajo nad temi možakarji, čeprav so to po idejah in značaju še najbolj sorodni neodvisnemu socialpatriotizmu in se še bolj nego »Proletarska mladina« v zadnji številki poganjajo za ustvaritvijo ene same »enotne fronte« organiziranega proletariata in neorganizirane gmajne. »Proletarska mladina« dela čisto prav, če trdi, da se tem ljudem nič ne posreči, ne, kar je slabega (n. pr. tista »enotna fronta«), še manj pa, kar je dobrega, če se ga polotijo (najlepši dokaz za to je »Kres«, ki ga je sedanji Svetkov kurz v »Svobodi« spravil v grob in bo treba čisto novih kurzov in ljudi, da ga obude k življenju). Najbrže iz same skromnosti pa je »Proletarska mladina« pozabila omeniti še enega naših glavnih slovenskih socialpatriotizmov, namreč »neodvisnega« »komunističnega«, in povedati da se je po tuberkolozi na smrt bolan tekel zdravit v Zvezo delovnega ljudstva, h klerikalcem v ljubljanskem občinskem svetu. Lemeži in Žorge, očetje »Proletarske mladine«, so se v teh sanatorijih temeljito ozdravili in dobivajo znova rdečo barvo na lica in špeh na trebuhe, njih ubogi otroci okrog »Proletarske mladine« in neorganizirani gmajnovci pa pljuvajo že kosti iz suhih teles, ker krvi nič več nimajo. Ubogi social - patrioti in trapioti! Ni čuda, da vidijo v takem položaju vse črno in nikjer nič svetlega. Še strašnega Brrrnota so videli, kako trdovratno hodi že tretjo leto na »kant«, ko so drugi že davno splezali na zelene veje. Mora biti neko posebno veselje v tem, da ne stopiš, pa ne stopiš tja, kjer te drugi že »vidijo«. Nam mož imponira in smo se odločili, da pojdemo, tudi isto pot. Vsem našim posebnim častilcem pa, kakor je »Proletarska mladina«, ki nam dolgo pot krajšajo z grmenjem, muziko in neslanimi dvotipi, bomo dovolili pobirati za nami čike in pljunke.

Dobre jedi, se vsak veseli. Zato kupujte »Pekatete«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Ljubljana.

l **Izpred sodišča.** Pri razpravi »dolarskih princev« v Ljubljani oproščeni Rajko Hribar je bil od stola sedmorice v Zagrebu obsojen na 1 mesec težke ječe in obsojenemu Arzelinu se je podaljšaj zapor za 1 mesec. Rajko Hribarja so že nazaj sprejeli v poštno službo ter je po zopetnem sprejemu v državno službo dobil naknadno okrog 35 tisoč kron. Ker po zakonu kaznovan državni uslužbenec ne more biti sprejet v državno službo, vprašamo, kdo bo to škodo državi poravnal. Oprosttev Fr. Rapotca je stol sedmorice potrdil, ker je bil le popolnoma nedolžno orodje. Nahaja se tudi že v poštni službi.

Maribor.

m **Potapljamo se v alkoholu!** Notico pod tem naslovom je prinesla mariborska »Enakost« v 32. štev. z dne 27. julija tl. Notica se glasi: Mariborske ulice nudijo zlasti ob nedeljah žalostno sliko; pri nas je kraljestvo alkohola! Posamezniki se vračajo negotovih korakov in merijo ceste, mož z zakonsko družico, včasih treznejši on, včasih žena, se zibljeta in opotekata proti domu. Preteklo nedeljo se je vračala domov boljša družina zaeno z opijanjenimi otroci, ki so peli znano: ne grem, ne grem domov... Iz neke gostilne pri koroškem kolodvoru je vreščalo vpitje pijanih 15- ali 16-letnih dečkov. To, kar se godi v okolici Maribora in v mestu samem, je zločin nad celimi človeškimi generacijami. Vpitje, hreščavo petje, izbuljene oči, spačeni obrazi, to so slike iz norišnice, ki jih čim prej napolnijo nesrečniki. Ali imamo še kakšna sredstva, da preprečimo potop v alkoholu? Trta, Slovenske gorice, vinotoč, gostilne, to so nesreča tisočev in tisočev. In v državi nimamo niti antialkoholnega zakona, ki bi vsaj nekaj dni v tednu varoval družine pred fizičnim in moralnim in duševnim propadanjem.« Tako dobesedno »Enakost«. Vprašamo sedaj sodruge okrog uredništva »Enakosti« in druge obersodruge v Mariboru, koliko so že izvršili za dosego antialkoholnega zakona? Mi vemo, da je bilo na Cerkvenikovem antialkoholnem predavanju lansko leto samo 14 do 16 oseb; med njimi so manjkale kapacitete. Ej, prijatelji, s samimi članki družbe ne boste spremenili. Treba je pokazati dejanj. Baš to je slično kakor zahteva po progresivnem davku od države, sami pa se ravnajo po buržujsko.

Iz stranke.

»Vorwärts«

Že pred meseci je bilo sklenjeno, da bomo morali izdajati za naše sodruge nemškega jezika in za informacijo tujine nemški tednik. Tudi je bilo že določeno, da se bo imenoval »Vorwärts«. Toda takrat niso bile prilike med nami in Golouhovci še popolnoma definitivno rešen, kakor so zdaj, zato smo z izvršitvijo tega sklepa še počakali. Zdaj pa je čas zrel in načelstvo je sklenilo takoj začeti izdajati »Vorwärts«. Zato se obračamo na vse strankine zaupnike, da začno z nabiranjem naročnikov in obenem tudi naročnine, kajti tudi nemški list bomo morali sproti plačevati. Dokler si »Vorwärts« ne opomore, ne bo za strankine člane nič cenejši, ampak bo veljal za vse enako 5 Din mesečno. Če se razširi, bo cenejši. Vsi, ki čutite s stranko, na delo! Opozorite svoje sodruge, ki ne znajo dosti slovenskega jezika naj, si naroče »Vorwärts«. Če ne pridete z njimi skupaj, **nam pošljite** njih naslove, da jim pošljemo prvo številko na ogled. ne odlašajte, prva številka izide že 3. avgusta!

s **Naročnikom.** Kakor v proletarski hiši, kjer manjka zadnje dni v mesecu ali v tednu za sol ali krompir, tako zmanjka tudi pri proletarskem listu. Sodrugi poskrbite, da se to ne bo ponavljalo. Pošljite redno svojo naročnino, da bo imela uprava vedno dovolj gotovine na razpolago. Sodrugi, čitatelji, ki plačujete redno svojo naročnino, oprostite zamudnikom, ki povzročajo, da vas za kakšno številko v mesecu prikrajšamo. Upajmo, da se bodo poboljšali in potrudili nadomestiti sedanje pogreške tako uspešno, da bo mogoče izdati večkrat povečane številke v nadomestilo za sedanje prikrajšanje. Naročniki, potrudite se! Zrn k zrnu pogača, kamen k kamenu palača. — **Uprava »Napreja«.**

Vsem političnim organizacijam **SSJ in članom v vednost!** V »Napreju« št. 145 (Ljudski glas) objavljeno okrožnico in resolucijo je podpisal neki uradnik bolniške blagajne J. Tomc kot član SSJ v Ljubljani. Podpisana organizacija ugotavlja, da J. Tomc ni nje član. Bil pa je član in funkcionar neke krajevne politične organizacije, katera že od strankinega zbora sem ni obračunala.

Za krajevno organizacijo SSJ
Ljubljani:

Karel Kisovec l. r., t. č predsednik. **Fr. Portorek** l. r., t. č. blagajnik.

Za tiskovni sklad!

Ker nam razni politično znanstveni zvezdogledi, geologi, koritarji in strokovničarji prerokujejo, da dne 12. avgusta tl. umrje SSJ in nje list »Naprej« na bolečinah »Načela javnosti«, smo se odločili, da darujemo podpisani po 15 Din, katere smo prejeli od gospe Jelke Borštnikove, prof. vdove, kot najdenino za njeno zgubljeno taško v Vintgarju. Darujemo pa zato, da izide dne 12. avg. kanibalna posmrtnica o zadnjem izdanem »Napreju«. — Gorje, dne 26. jul. 1923. Martin Jakopič, Matej Bizjak, Andrej Prešern, Jakob Vodnov.

Tiskovni sklad.

Prejeli smo od 1. jan. do 25. jul. t. l.

	Din	11.832·—
Kraj. org. KDZ Gorje	»	10·75
nadalje so darovali à D 15·- sledeči sodrugi iz Gorij: A. Prešern, Matej Bizjak, Jakob Vodnov, Martin Jakopič, skupaj	»	60·—
Z. B., Celje, dobljena stava		10·—
napitnina za kolport. »Napreja«	»	1·50
Skupaj od 1. jan. do 1. avg.	Din	11.914·25

s **Za mesec junij so obračunila še sledeče organizacije.** 14. Tacen 14; 15. Gorje 43; 16. Štore 92; zadnji izkaz 805 članov zdaj skupaj 954 članov.

s **Tacen.** Kraj. pol. S. S. J. in K. d. r. sklicuje članski sestanek, na katerega se vabijo vsi člani. Vršil se bo v nedeljo 5. avgusta ob 3. popoldne v gostilni pri Rajžnu v Tacnu. Ker je več članov zaostalo, se pobira tudi zaostala članarina. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali. Odbor.

Velenje. Strojevodja Filip Kovač nas psuje v »Glasu Svobode« z lažnjivci, zato mu povemo podpisani sledeče resnice: Ni res, da je samo Valenčak dajal vojna posojila, ker so jih dajali vsi zavodi, tudi tam, kjer ni Valenčaka, na pritisk avstrijskih vojaških in civilnih oblasti. Ni res, da smo rekli, da Valenčak ni član stranke, res je pa, ko je hotel Korena božati, češ, da hoče zedinjenje da smo mu rekli, tako zedinjenje hoče tudi Valenčak, ker se ne strinja s taktiko pokrajinskega vodstva. Ni res, da vodijo velenjsko občino socialpatrioti, res je pa, da so komaj 4 odborniki člani politične organizacije. Vsi drugi so kmalu po izvolitvi v občinski odbor izstopili iz stranke. Radi trošarine na vino in pivo mu povemo sledeče: Ta trošarina obstoja danes večinoma v vseh občinah. Če je pa Kovač tako kunšten, da jo more odpraviti, naj naredi pri prihodnjih občinskih volitvah podoben kompromis, kakor so ga naredili v Ljubljani. Zarjanov scer ne bo zraven, ker jih v Velenju ni, pač pa bo sigurno par novih strank, kajti danes je vse mogoče. Povedali bomo tudi svoje mnenje glede ljubljanskih kapitalistov, ki so po njegovem mnenju zelo obdavčeni. Mi pa pravimo: Vsi kapitalisti so dosedaj vsa bremena zvrnili na delavca, vemo, da tudi v Ljubljani ni bolje.

Iz strok. gibanja.

RESOLUCIJA,

sklenjena in odobrena v interesu vsake okrožne strokovne komisije in vsakega osrednjega društva na seji ožjega osrednjega vodstva Osrednjega društva kemičnih delavcev dne 18. julija tl. in sicer:

2. Da okrožne strokovne komisije s delajo na temelju sklepov odbora okrožne strokovne komisije, ki so sporazumni z osrednjim vodstvom strokovne komisije za Slovenijo in s posameznimi osrednjimi društvi.

2. Da okrožno strokovne komisije s svojimi tajništvi vedno strogo varujejo interese strokovne komisije in osrednjih društev, ki so včlanjena v komisiji.

3. Da se ne odtegujejo podružnice od osrednjih društev brez vednosti in sporazuma vsakega osrednjega društva.

4. Da se strokovni tajniki, ki so strokovni duševni delavci za vzgojo članstva in dela med Osrednjimi društvi, ne udejstvujejo na političnem polju do tozadevnega sklepa izrednega kongreso strokovne komisije za Slovenijo, ki naj se vrši tekom dveh mesecev.

(To resolucijo je predložil delegat osrednjega društva kemičnih delavcev Moste pri Ljubljani Reje in je bila sprejeta kot zadnja po resoluciji kovinarjev v Celju, katera se naslanja skoraj na iste določbe in je veljavna ravnotako za vse nastavljence in izvoljence kakor kovinarska resolucija. Njen sprejem se je omogočil le, ker zahteva izredni kongres v dveh mesecih.

Z objavo te resolucije je okrožno strokovno tajništvo uradno končalo vsa poročila iz okrožne strokovne konference 22. julija tl. v Celju. Vsem je jasen položaj tajništva in delo tajnika s. Leskoška je tudi dokazano s 85% večine glasov. Vse trditve o njegovi nedelavnosti in nezmožnosti so torej popolnoma neutemeljene in iz trte izvite, namenjene samo v špekulativne svrhe nekaterih Leskoškovih osebnih nasprotnikov. Op. ured.)

STROKOVNI KOMISIJI ZA SLOVENIJO.

Delegati podružnic vseh strok iz celjskega okrožja, zbrani na okrožni konferenci, vršeči se dne 22. 7. 1923 v Celju, sklenejo poslati načelstvu Strokovne komisije za Slovenijo sledečo

RESOLUCIJO:

1. Predpogoj za razširjanje in napredek organizacij je dobra agitatorična in organizatorična moč, katera naj bi bila v vsakem slučaju na razpolago posameznim podružnicam z nasveti in dejanji, in tega bi se moralo tudi načelstvo strokovne komisije zavedati. Kakor pa vidimo, se tega noče zavedati, ker hoče na vsak način odpraviti sedanjega okrožnega tajnika, kateri je od delegatov posameznih podružnic in strok, nahajajočih se v celjskem okrožju, voljen, ne pa od strokovne komisije nastavljen. Ker do danes še ni strokovni kongres sklenil tozadevnega pravilnika, da ima načelstvo strokovne komisije pravico nastavljati okrožnega tajnika, tem manj pa ga proti volji članstva odstavljati, če ni zakrivil ničesar drugega, kakor mogoče to, da je socialist ne samo na jeziku, temveč tudi v dejanju. Naše organizacije so in bodo ostale socialistične, čeravno nekatere vodilne osebe to resnico prikrivajo.

2. Če bi pa strokovna komisija v Ljubljani ne upoštevala naših sklepov, da še nadalje ostane naš okrožni tajnik s. Leskošek, v katerega imamo vsi zaupanje, ker smo ga izvolili, so posamezne podružnice v celjskem okrožju prisiljene pritisniti na svoje centrale, da one odtegnejo za one člane posameznih podružnic, nahajajočih se v celjskem okrožju, določeno kvoto strokovni komisiji v Celju, da bo ona lahko vzdrževala tajnika za svoje okrožje, katerega vse organizacije potrebujejo.

Resolucija je bila sprejeta na konferenci soglasno proti glasu delegata železničarjev podružnice Celje s. Ivana Kompana.

(To resolucijo je okrožno strokovno tajništvo v Celju hranilo do sedaj, ko je ni moglo več prikrivati. Najprej je pisalo tajništvo načelstvu strokovne komisije za Slovenijo opominjevalno pismo in priložilo vse resolucije, ki so bile sprejete na okrožni strok. konferenci pri Janžeku v Celju dne 22. julija t. l. Ker pa načelstvo strok. komisije še do danes ni izpolnilo svoje obveznosti in ni nakazalo okrožnemu tajniku s. Leskošku plače, je s tem prisililo tajništvo, da objavi tudi to resolucijo, kakor je to strok. komisiji v opominjevalnem pismu pojasnilo.

Delegati, ki so to resolucijo sprejeli, naj si zapomnijo da jih od njih samih izvoljeni forum ne upošteva. Vedo pa naj, da zadržuje ta forum en sam človek, ki burja po svetu z bobnečimi klici: »Zedinjenje proletariata!« Vsak dobro pozna tega, ki si sam lasti diktaturo in pravico, da prepoveduje upoštevati resolucije, ukaze ter želje proletariata. Ali boste to še dalje prenašali, vi od kapitalistov tepeni in od svojih zastopnikov opljuvani delavci? Ali se vam ne zdi, da je prišel že čas, ko boste smeli misliti z lastnimi glavami in zahtevati izpolnjevanje svojih lastnih sklepov? Ali boste še dalje trobili v rog zedinjevalnih apostolov, ki so se sami že tako daleč in na ozko zedinili, da vsi dosledno pljujejo na vaše sklepe in se vam rogajo v obraz? Op ur.).

OBVESTILO.

Vse podružnice strok. organizacij v celjskem okrožju prosimo, da se ravnajo v smislu gorenje resolucije.

Pripominjamo, da smo predsedstvo strok. komisije za Slovenijo dne 27. julija t. l. zaprosili za izjavo glede vzdrževanja tajništva v Celju ter ji stavili rok do 31. julija t. l. Predsedstvo oz. tajništvo strok. komisije v Ljubljani nam pa ni niti nakazalo denarja, niti sploh ničesar ni izjavilo glede sklepov okrožne strok. konference, če bo vzdrževalo tajništvo v Celju ali ne.

Tajništvo okrožne strok. komisije v Celju.

g **Unija stavb. delavcev v Celju** za nedeljo, dne 5. avgusta t. l. ob 9. zjutraj shod v gostilni Janžek v Celju; v ponedeljek, dne 6. avgusta 1923 ob 7. zvečer v Ljudskem domu v Mariboru. Shod je sklicala Delavska zbornica na temelju razpisanega pogajanja, ki se bo vršilo dne 6. avpusta ob 9. dopoldne v Celju na mestnem magistratu in v torek, dne 7. avgusta ob 10. v Mariboru na mestnem magistratu. Stavbinski delavci, udeležite se shodov v Celju in Mariboru polnoštevilno, gre za pogodbo. — Centralno tajništvo »Unije« v Celju.

Vestnik „Svobode".

v **Še enkrat konferenca — predkonferenco DTE 30. jun. v Mariboru.** K našemu poročilu o tej konferenci-predkonferenci smo prejeli par popravkov s strani centralnega odbora »Svobode« oz. načelnika Zveze DTE s. Tomca, ki jih objavljamo brez dolgih komentarjev, da ne bo kdo trdil, da smo razdirači delavskega telovadnega gibanja, ker tako se po navadi razumejo javne kritike. Pri tem naj še pripomnimo, da vztrajamo na svojem stališču in da s. Kocjančič tudi od svojega ne odstopi, o čemer pa bo podrobnejši govor na delegacijskem zborovanju. Centralni odbor »Svobode« oz. načelnik DTE je torej tega mnenja: 1. da je bila dotična predkonferenca prava konferenca, 2. da je bila v vsem sklepčna, to se pravi, da so njeni sklepi veljavni takoj po odobritvi zapisnika s strani centralnega odbora »Svobode«; na delegacijskem zborovanju se bo o tem samo idejno (?) porodalo; 3. odbor za izčelavo enotnih povelj jih bo dal odsekom v uporabo in ne šele prej v pogled; 4. ženske tvorijo v DTE pod skupnim načelnikom telovadni oddelek in ne kak samostojni ženski krožek (o čemer niti poročali nismo); 5. konferenca ni bila nikaka akcija za zedinjenje, kakor mi poročamo (kakor mi sploh ne poročamo! Tako površno se take zadeve berejo! Potem ni čuda, da je treba šele prepirati se za piko in vejico. Kdo pa je kriv, tisti, ki piše, ali tisti ki — ne bere?); 6. člani se tikajo med seboj in članice se tikajo med seboj, pa ne samo v telovadnici; če se člani s članicami že privatno in potemtakem v telovadnici tudi tikajo namesto oficielno vikajo, je to njihova reč; izredni zbor o tem ne bo več sklepal; 7. pravilnik je že sprejet in veljaven (torej ne pride šele članom v debato, kakor bi to moralo biti v demokratični organizaciji); 8. telovadni kroj članov in članic je že definitivno sprejet, kroj članic je zanje obenem že paradni. Centralni odcor je zavrgel kroje moškega naraščaja (torej netelovadni odbor sklepa o čisto tehtničnih zadevah, sklep telovadcev netelovadci onemogočujejo — drugače se ne moremo izraziti.) — Toliko popravka. Manj opombic pri najboljši volji nismo mogli dodati.

v **Vse DTE** pozivljamo, da odpošljejo vsaka po enega ali dva vaditelja na konferenco vaditeljev DTE, ki bo v nedeljo 5. avgusta tl. ob pol 11. v centralnem tajništvu »Svobode« v Ljubljani, Židovska ul. 1 I. v svrho določitve prostih vaj vseh oddelkov za l. 1924. Udeležba vseh načelnikov DTE dolžnost! — **Načelnik zveze DTE.**

v **Odbor celjske DTE** vabim, da se zaradi nujnih in važnih zadev udeleži seje, ki se bo vršila danes, v četrtek ob 7. zvečer v Strok. tajništvu, Vodnikova ul. 3. Seja se mora na vsak način vršiti in bo sklepčna ne glede na število navzočih. Opozarjamo pa, da se ne bo smatral več kot član odbora, kdor se te seje neupravičeno ne udeleži. — Načelnik.

v **Ustanovni občni zbor »Svobode« II. podr. v Hrastniku,** ki se je vršil 22/7. ob 10. dopoldne v društ. lokalu steklarjev je otvoril predsednik pripr. odb. s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev obč. zbora. 2. Volitev odbora. 3. Raznoterosti.

Otvoril je občni zbor preds. s. Franc Koribskij, kateri je pozdravil vse navzoče ter pojasnil dosedanje zadržke, nato je podal besedo Bernotu iz Celja. S. Bernot je k prvi točki poročal o kapitalističnem izkoriščanju nad proletariatom itd. (odobravanje), nadalje je očrtal velik in zanimiv pomen del. kultur. organizacij — kako naj se delav. zaveda kulturnega razvoja, (burno odobravanje).

Oglasil se je k besedi Klopčič iz kult. org. »Vesne« iz Zagorja; s frazami je hotelj popraviti govor s. Z. Bernota, da bi s tem čimbolj agitiral za »Vesno«, filozofiral je vse mogoče, in uporabljal osebnosti, kratko rečeno bil je pripravljen z raznimi pristaši »Vesne« in bivše »Iskre« iz Hrastnika, da popolnoma onemogoči razvoj kult. organizacije »Svobode« II. v Hrastniku. Vse to se pa njemu in njegovim ni posrečilo s pravim uspehom.

Nadalje je prevzel besedo s. Jos. Kosmus iz Hrastnika ter pozdravil navzoče v imenu »Svobode« I. v Hrastniku.

Povdarjal je veliko napredovanje kultur. organ. »Svobode«. Razširjena je po celi Sloveniji. Poroča jako zanimivo, posebno pa o kulturni organizaciji »Vesni« iz Zagorja — na kakšnem temelju lahko deluje v Zagorju, a kakšen ima pomen in temelj v Hrastniku. (Odobravanje).

Dobil je nadalje besedo Weinberger, preds. »Vesne« iz Zagorja in pričel pobijati izjavo s. J. Kosmusa, kar pa ni dovolj vplivalo, kajti zanimivo članstvo in somišljeniki so takoj odbijali vsako nadaljnje frazarenje tega znanca, vsi zavedni so celokupno agitacijo »Vesne« dobro razumeli in spoznali njih namen, za katerega pa niso hoteli imeti nadaljni interes, v kolikor so propagirali.

Nato se je otvorila volitev odbora II., nepopisno je k temu omeniti, da so brutalno nastopali proti glasovanju pristaši »Vesne« in bivše »Iskre« iz Hrastnika, kljub njihovi brutalnosti se je prečitalo že nad 50 članov »Svobode« in glasovali so s splošno odobritvijo za sestavljeni odbor, ki se je izvolil sledeči:

Predsednik: Karel Puffler, podpredsednik: Franc Bentelj, tajnik: Viktor Maurer, blagajnik: Jos. Jager.

Odborniki: Franc Kaiser, David Stepinšek, Janko Puffler,

Revizorja: Franc Vrashun in Alojz Kellner.

Imenovani odborniki so sprejeli izvoljena mesta z veliko voljo kot nadaljno delo za procvit »Svobode« v Hrastniku II.

Prevzel je besedo izvoljeni predsednik in se zahvalil vsem članom za njihovo izrecno zaupnost, vse člane je z navdušenjem pozival za popoldansko člansko zborovanje, ki se bo vršilo ob 2. popoldne

Občni zbor je bil sklepčen z lepim uspehom ob 1. popoldne. Ob 2. popoldne so prihiteli člani na zborovanje, — predsednik je pozdravil vse člane najprisrčnejše in se ponovno zahvalil s povdarjanjem, da hoče z veliko voljo in dolžnostjo z vsemi člani nadaljevati naše delo! Nato je podal besedo s. Kosmusu, ki je vsem članom očrtal delo kulturne organizacije »Svobode«, kako se razvijajo odseki kakor pevski, tamburaški, dramatični, telovadni itd. čitateljem knjižnice in drugo, povdarjal je ne samo načrt kot napredek tega izobraževalnega društva v tej smeri, da se zadovoljimo biti le člani s prispevki, da bi zadostovalo za vse drugo, kar želimo, — ne, ampak potrebno je, da je vsak aktiven član dolžan upoštevati svojo dolžnost in pospeševati v tem društvu razvoj na temelju svojega požrtovalnega dela, ker povsem jasno je, da edino na tem temelju hočemo in bomo napredovali člani, ki se zavedamo, da gre naše kulturno delo in razvoj po močno začrtanem potu, ki korakamo naprej z zdravim duhom in telesom za simboli naše kulture! Zborovanje je predsednik zaključil: »Sodrugi in sodružice, čvrsto na delo in točnost naj bo prva disciplina!«

Odbor.

(Op. ur.: Lepo in hvalevredno je od Hrastničanov, da so se začeli tako temeljito gibati tudi na kulturnem polju. Koliko bi lahko še dobrega storili, če bi našli res kje med vsemi našimi delavskimi vrstami odmev. Toda drugje »Svobode« spe. Zakaj? Ker njihovi funkcionarji delajo na drugih poljih in se eksponirajo celo v pučih. Slabo!)

v **Sv. Lovrenc na Pohorju.** Esperantisti imamo pouk v soboto ob navadni uri. Pridite vsi!

TRIGLAVSKI ZLET.

Sodrugi in sodružice! Vi vsi, ki ste zaposleni v naši kemični in sorodni industriji, v interesu vašega zdravja in življenja, katerega dan za dnem uničujete v smrdljivih, prašnih, zaduhlih in vlažnih obratih naših tovarn, je, da posvetite malo več pozornosti naravi, katera vam je pripravljena nuditi razvedrila za duše in telesa. Zapustite v tem smislu v mestih in sploh v industrijskih krajih ob prostem poletnem času svoja domovanja, ki se nahajajo v prahu in dimu vaše industrije, v kateri ste zaposleni. Svetujemo vam, da se zanimate za priliko, ki vam jo mudi po-

družnica kemičnih (cementnih) delavcev v Mojstrani. Ta pripravlja namreč peš izlet iz Mojstrane na triglavsko pogorje dne 4. in 5. avgusta z vsemi onimi sodrugi naših podružnic, ki imajo namen udeležiti se tega izleta. Svetujemo ob tej priliki tudi onim, ki niso navajeni daljših pešpoti, da se pridružijo temu izletu na bližnje gorske skupine, ki jim bodo nudile razgled na triglavsko gorovje. Prepričani bodite, da vam bo nudila narava v tem okraju najlepše razvedrilo, kakor tudi marsikateremu najboljše zdravje. Skrbimo torej, da bo izlet, če je le mogoče, polnoštevilen, srečen ter obenem tudi sijajen, da pokažemo našim delodajalcem, zakaj potrebujemo v poletnem času delavske dopuste, ki se danes izgovarjajo, da še ni za to zakona — katerega si bomo priborili s prostim časom v naravi, v kateri smo tudi mi upravičeni živeti. Za triglavski zlet bo od strani sodrugov v Mojstrani glede varnosti vse preskrbljeno. Na ta izlet vabimo še druge sodruge, ki imajo namen in veselje udeležiti se tega izleta. Za vse sodruge iz podružnic, ki se bodo izleta gotovo udeležile, naj te takoj brez vsakega nadaljnega odlašanja sporočijo sodrugu Francu Čebašku, cementna tovarna, Mojstrana, Gorenjsko. R.

Osrednje društvo kemičnih delavcev je sprejelo po zastopstvu papirniškega delavstva v Prevaljah na Koroškem sledečo izjavo: Podružnica kemičnih (ozir. papirniških) delavcev v Prevaljah izreka svoje globoko sožalje, da nam ni mogoče radi finančnih ovir udeležiti se Vašega krasnega izleta v naravo. Upamo, da boste imeli obilo udeležnikov, katerim se pridružimo tudi mi seveda le v duhu. Nehote se nam vsiljujejo v spomin pesmice o planinski krasoti in naravi kakor sledeča:

»Oj, Triglav, moj dom, kako
si krasan!....

in tale:

Ven pod nebo čisto, jasno,
tam se duh, telo krepi;
ven, le ven v naravo krasno!
Tam obraz se nam zvedri!«...

In ko smo se tako vtopili v te pesmi narave, se je v naša srca vtihotapilo neko zavidanje, ker si bomo morali mi le v duhu predstaviti vso to krasoto med tem ko je boste Vi osebno deležni. Želimo Vam obilo zabave, ter Vam vsem kličemo v spominu na vas: Živeli izletniki v naravo!

Dopisi.

NEZASLIŠAN ŠKANDAL V PREVALJSKI OBČINI.

Ker vem, da bo ta naslov marsikomu pozornost zbudil, zato bom takoj povedal, iz kakega vzroka sem ga bil napisal. Iz tega namreč, ker se mi zdi škandal toliko večji, ker je njegov glavni povzročitelj g. župnik Riepl, božji namestnik, ki dela vse to najbrže iz same ljubezni do bližnjega. Škandal se godi v prevaljski ubožnici. To poslopje je dobila občina po rajnem posestniku Francu Repošu in bi moralo služiti bas svrham ubožnice. Prav za prav pa to danes ni, temveč je prava hiralnica, kjer mora vsak, ki vanjo pride in si ne more sam iskati živeža od hiše do hiše, pogniti — na golih tleh, brez vsake odeje, če je sam nima, kakor pes za plotom ali še slabše. Tako je plačilo revežem da nimajo na koncu prostora, kamor bi položili trudno glavo, potem ko so si življenje izgarali za nenasitne žepe drugih. Takih je danes na milijone in jih še bo, dokler se ljudstvo ne otrese verige zasleplјenosti, v katero je vkovano. Upravitelj te ubožnice oz. hiralnice je zgoraj omenjeni g. župnik in samo njemu se morajo torej zahvaliti, če je tako. V tej veliki občini je samo šest ubožcev v omenjenem poslopju, 5 žensk in 1 moški. Nekaj od teh je tako slabih, da niso zmožni iti niti ne na potrebo, ne pa da bi hodili od hiše do hiše, da si nabavijo potrebnega živeža. Zato morajo oni, ki še za silo hodijo, nabirati živež zase in za one, ki čakajo s kruleči želodcem doma. Kakšnega dne se jim še posreči, da dobe toliko skupaj, da si za ta dan vsaj za silo utešijo kruleči želodec. Kadar se jim pa nabiranje ponesreči, se morajo zadovoljiti z božjimi besedami iz molitvenika, ali pa prebirajo jagode na rožnem vencu, dokler ne omagajo in zaspe. Tako se jim poplačuje mnogoletno trpljenje. Nekega dne se je ona, ki je morala streči skrajno oslabelim in obenem nabirati živež zase in zanje, uprla, da tako ne more iti več dalje, ker če hodi po živež, ne more streči, če pa streže, mora žnjimi vred poginiti. To pa je župnika tako razljutilo, da je zažugal, vse skupaj na cesto zmetati. Zanj bi bilo tako seveda najbolje, ker bi potem v hišo lahko nastavil najemnike za drag denar, in to je za kakega župnika več vredno nego ubožci. Ti so mu takšen trn v peti, da se precej skrije, če pride pred farovška vrata kakšen, ki prosi miloščine; če se pa skriti ne more, ga nahruli, češ, kaj si pa v mladosti delal(a), da si nisi nič prihranil(a). Vprašal bi tega božjega namestnika, kakšen zaslužek on daje svojim poslom in koliko tisočakov že imajo v hranilnici, da se tudi njim ne bo nekdaj treba obešati na kljuko farovških vrat in prositi miloščino kot plod svojega dela. Vprašam ga tudi, če še ima katekizem in če ga nima, svetujem mu, naj si ga izposodi pri šolarjih, kateri ga bodo gotovo imeli. Potem mu priporočam, naj ga odpre na straneh 70—71, kateri vsebujeta sledeče člene:

286. Kdo je naš bližnji? Naš bližnji je vsak človek, bodisi prijatelj ali sovražnik.

288. Kako moramo bližnjega ljubiti zavoljo Boga? Bližnjega moramo tako ljubiti zavoljo Boga kakor same sebe.

289. Kdaj ljubimo bližnjega kakor same sebe? Bližnjega ljubimo kakor same sebe: 1. Kadar mu vse storimo, kar sami po pravici želimo, nič pa takega, česar sami po pameti nočemo imeti.

Nadalje priporočam, da odpre še stran 72. ter si ogleda člen 295.: Kako se glasi deset božjih zapovedi? Posebno pa naj si ogleda drugo in osmo zapoved. Ker druga se največkrat krši, zlasti še na prižnici; osmo pa smo videli kršeno še nedavno tega v slučaju nekega onemoglega starca, ki je »Naprejevim« bralcem že znan. Ta starec je bil proti tej točki obsojen na 400 K globe in ta znesek je bil vložen v ubožno skladnico? Nadalje priporočam g. župniku, da si še zgodbe sv. pisma nekoliko ogleda in sicer tam, kjer Kristus govori o dveh sinovih: Nekdo je imel dva sina. Gre k prvemu in mu reče: Sinko, pojdi in delaj danes v mojem vinogradu. Ta pa odgovori in reče: Nočem! Potem mu je pa žal in odide. Nato gre oče k drugemu in reče ravno tako. Ta pa odvrne in reče: Pojdem, gospod. Pa ne gre. Kateri teh dveh je izpolnil očetovo voljo? Prvi seveda. Taki kakor drugi so pa dandanes mnogokateri, med njimi je po večini duhovščina, ki ima usta vedno polna obljub in božjih besed, sama pa se ne mara ravnati po njih. Zato je pa že takrat Kristus rekel nekako tako, da pojdejo preje vse nečistnice in cestninarji v nebeško kraljestvo nego oni, ki se imenujejo njegove namestnike, a so po pravem le pobeljeni grobovi. Nadalje priporočam, da g. župnik besede, ki jih rad izgovarja na prižnici, tudi po vsebini spoštuje in ki se glase: Kaj ti pomaga če si ves svet pridobiš, na svoji duši pa škodo trpiš. Ko si vse to dobro prečita, svetujem, da si vzame zrcalo, da bo videl, koliko teh božjih naukov je že izpolnil.

V toliko sem župnikovo krščanstvo že pretehtal in sedaj prihajam zopet na občino nazaj, da še nje ljubezen do bližnjega malo pregledamo. Če gre kateri teh siromakov tja prosit pomoči, mu rečejo: Ni denarja. In siromak odide potrt spet svojo pot. Vprašal pa bi g. župana oz. gerenta, kam gre denar, ki ga pri sodniji naberejo za ubožni sklad, ker gotovo ga pride več tisoč skupaj, a za reveže ga pa ni toliko, da bi kupili 50 kg slame in bi jim ne bilo treba na golih tleh ležati. Da, da, takšna je teh krščanskih mož ljubezen do bližnjega!

Stari ljudje pravijo, da je prišla vera po farjih gor in da pojde spet po farjih dol in uganili so. Na bodoči socialistični obč. odbor pa apeliram, da on odpravi ta škandal, katerega so že leta negovali v pogubo revežem.

Prevaljčan.

Celje. Dopisniku »Brezmustaču« v 32. štev. »Enakosti« na uho. — **Da so v** Celju Korenovci, je ugotovila že pred več meseci »Volksstimma«, sestra »Enakosti«, ne pa jaz. Sodrugov, ki so »takega mnenja kakor sodrug Koren«, res ni mnogo, pa še ti ne stanujejo vsi v Celju niti v okolici, marveč so raztreseni po vseh krajih Jugoslavije. Ti so že vsi zedinjeni, kakor nekakšni generali zbirajo sedaj **svoje** vojske, s katerimi bi si pripomogli do političnega plena — pri razdeljevanju stolčkov. Vsak takšen proletarski »velikan« se poslužuje druge agitacijske metode med delavskimi masami v svrho svoje individualistične propagande. Vse te različne metode pa bazirajo na enem samem, na »zedinjenju proletariata«. Njih glavni cilj je, pohoditi vse, kar se jim stavlja na pot. Koren, ki se pojavlja kot najnovejši zedinjevalni apostol, je bil s temi posamezniki že zdavnaj zedinjen, vendar si ni upal začeti prej z akcijo razdirača, predno »ga niso njegovi proklamirali« za »dobrotnika«. Zedinjenje teh velikanov je bilo aktivno že pred strankinim kongresom SSJ v januarju, toda na zboru so zedinjevalci dobili le 4 glase, pravilnik pa 44 glasov. Koren je ves razburjen meseca februarja pisal Svetku pismo, da mora s. Leskošek na vsak način iz Celja, ker drži z organizacijami in misli trezno. Par pijancev, katere je omenjeni nekajkrat okregal radi pijanosti, so postavili za provokaterje in za tarčo. Koren se je udeležil tudi puča, kateri pa je slabo izpadel za takšne, ki mislijo kakor Koren. Po volitvah se je borba za »zedinjevanje« nadaljevala z večjim uspehom. »Velikani« so začeli z ustanavljanjem »Soc. tiskovne zadruge«, so si poiskali vsak svoje adjutante, ki bi naj začeli zanje agitirati. Vsak, ki ve, kaj je pravi socializem, mora spregledati, da so ti »velikani« z adjutanti vred socialisti le s svojimi frazami, v dejanju pa nikakor ne. Če igrajo in tratijo svoj čas med buržuji, ne gredo naprej z dobrim vzgledom. Edino pravilno geslo naj bo: Kdor hoče voditi proletariat, mora sam z dobrim vzgledom naprej, mora torej živeti proletarsko, delati za socializem in njega napredek z izobraževalnim delom. Predpogoj tega pa je, da se vsak sam najprej odvadi staromeščanskih tradicij in komodnega življenja. Konstatirati moramo, da je v Celju res nekaj ljudi, ki so »Korenovci«, ti pa ne mislijo kakor Koren, ampak samo verujejo v Korena kakor klerosi v farje. Več jih je celo takih, ki se trkajo na prsi kot »vzor« socialisti, pa niti svojim ženam ne povedo odkritosrčno, koliko zaslužijo. Sicer pa nekateri zapeljanci že spregledujejo. To smo konštatirali samo radi tega, da bo javnost vedela, odkod prihaja »Brezmustač« v »Enakost« in zakaj se je zgodil takšen velikanski preobrat v njegovem življenju. Pred 5—6 tedni je še ves ognjen pisaril v »Naprej« in je v svojih člankih napadal s »svarenjem« celo svojega sedanjega »dobrotnika«. In tako dalje! Tebi pa svetujem samo toliko, da si ne nakopavaj preveč blata na svojo glavo, ker bi se ti znalo zgoditi, da te vse skupaj pokoplje pod seboj. A. L.

Op. ur.: Dopis, ki smo ga prejeli in katerega začetek in glavno vsebino smo priobčili, je preoster in smo ga krajšali, ker je zavel v naše duše večerni vetrič pomirjenja, ki nam pravi, da se ni dobro preveč mazati s takšnimi malenkostmi. Vedno govorimo isto: Bodite samostojno misleči ljudje in sodite obojestransko, kajti z enostransko sodbo postane človek kriviičen. Pustite osebnosti, vse, naj bodo osebno prijatelji ali nasprotniki, naj druži ideja.

Strupenost nikotina.

Čudno je, da lahko dobi človek v prosti trgovini toliko nikotina, kolikor ga le hoče, čeprav je v svoji strupenosti sličen modri kislini. V listih tobačne rastline najdemo v suhem, a drugače nepreparirranem stanju do devet odstotkov nikotina. Šele potom takozvanega fermentiranja pade vsebina nikotina na 0.6 do 4.8 odstotka. To množino najdemo tudi v naših kadilnih tobakih. Značilno pri tem je, da ni takozvana teža smodke v nikakem vzporednem razmerju z vsebino nikotina. Boljše vrste smodk so v splošnem revnejše nikotina, takozvane nikotina proste smodke in cigarete vsebujejo vedno skoro ravno toliko strupa kot normalne, nekako 0.65 do 1.16.

Značilno je tudi, da je nevarnost zastrupljenja tem manjša, čim daljši je hladnejši del kadilne priprave, v katerem ostane sorazmerno velik del nikotina, ne da bi prišel v usta. Radi tega je tudi razumljivo, da je kajenje pipe sorazmerno še najmanj škodljivo, dočim se zbere v čiku smodke 15 ali še več odstotkov strupa, ki postane lahko kadilcu zelo nevaren.

Kako velika je strupenost nikotina, je razvidno iz tega, da zadostuje prinesti eno kapljico nikotina na strupeni palčici v neposredno bližino golobovega kluna, da pogine žival v mučnih krčih v teku ene minute. Na isti način pogine tudi morski prašiček, če mu položimo kapljico nikotina na jezik.

Znano je, da močno obole in pogosto tudi umrjejo na zastrupljenju tihotapci, ki si privežejo tobak krog telesa ter sprejmejo skozi kožo primerno množino nikotina.

Aboslutno smrtonosna doza za človeka je 0.05 grama, a neki medicinec je moral cele tri dni pretrpeti najhujše muke radi zasrtupljanja, ko je zaužil 0,00025 grama nikotina v poskusne svrhe.

— **Vrednost denarja.** 1 dolar 93'50—94'25 Din, 1 lira 4'10—4'12 Din, 1 češka krona 2'80—2'82 Din, 100 avstr. kron 13'5 para. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5'77 švicarskih frankov.

IZJAVA.

Podpisani Julius Janežič, obratni zaupnik tvrdke »Apnenik« v Pečovniku izjavljam, da nisem o g. Sonnenwaldu, obratnem vodji, nikdar govoril, da ga hočem spraviti iz podjetja. Pripominjam, da bom proti raznašalcem takih očitkov sodnijsko postopal. Gosp. Sonnenwaldu pa se zahvaljujem za objektivno postopanje in preklic odpusta iz službe.

Pečovnik pri Celju 1. avgusta 1923.

Julius Janežič,
obratni zaupnik.

Listnica uredništva: S. F. R. Trbovlje. Tvoj članek smo prejeli žal prepozno za današnjo številko. Prikroji. nadaljevanje tako, da bo vse v prih. »Ljudskem glasu«.

Izdajatelj: **Zvonimir Bernot**
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: **Alojz Leskošek.**
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Širite proletarski tisk!
Naročajte dnevnik „NAPREJ“ in tednik „LJUDSKI GLAS“!

Žika
je najboljši in najbolj zdravi nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu:
Pražana »**Žika**« d. z o. z.
Ljubljana — Rož. dol.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Gosposvetska c. 2.
Šivalni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“.
Ceniki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovarn
in motorete za prvo kolo:
Dürrkop, Styria, Waffenrad.
Začasno znižane cene!
!!! 10-letna garancija !!!

And. Jakil
tovarna kož in čevljev d. d., prodajalna Ljubljana, Poljanska c. št. 13.
Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rujave kravine.
Solidno delo! Nizke cene!